

JULKINEN KUULUTUS HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös kaivoslain mukaisessa valitusasiassa

Dnro 214/03.04.04.04.33/2024

Kuulutuksen julkaisupäivä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden verkkosivuilla

4.5.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **11.5.2026**

Asia

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 4.5.2026 nro 676/2026, valitus Rovaniemen kaupungin alueella sijaitsevan Kuusivaara-nimisen malminetsintäalueen malminetsintä lupaa (lupatunnus ML2014:007) koskevassa asiassa.

Luvanhakija

Mawson Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **4.5. – 10.6.2026** Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/pohjois-suomenhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **10.6.2026**.

4.5.2026

Dnro 214/03.04.04.04.33/2024

Asia Valitus malminetsintälupaa koskevassa asiassa

Valittajat Rajat Lapin kaivoksille ry
Ylitornion-Pellon Luonto ry
Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry

Yhdyshenkilö: Sisli Piisilä

Luvanhakija Mawson Oy
Edustaja: Noora Ahola

Päätös, josta valitetaan

**Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 9.1.2024
Lupatunnus ML2014:0077**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes (jäljempänä Tukes) on myöntänyt yhtiölle malminetsintäluvan ML2014:0077 (Kuusivaara). Malminetsintälupa on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Tukes on todennut hakemuksen täyttävän kaivoslain 34 §:n vaatimukset.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla luvassa mainitulla alueella tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Malminetsintäalue sijaitsee Rovaniemen kaupungin alueella ja sen pinta-ala on 595,55 hehtaaria. Lupa-alueesta on rajattu pois tiedossa olevat esteet. Malminetsintää ei saa suorittaa tällä luvalla eikä jokamiehenoikeudella 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta, yksityistä pihapiiriä tai erityiseen tarkoitukseen otetuilla alueilla. Jokamiehenoikeuksiin kuuluvalla liikkumisella ei myöskään saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä muille ihmisille tai luonnolle. Malminetsintäalueella ei sijaitse suojelualueita,

suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, jossa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Alueella on vireillä Rajapalojen kaivosalueen vaihemaakuntakaava. Alue sijoittuu länsiosaltaan lähelle Mustiaapa-Kaattasjärvi Natura 2000-alueetta ja itäosaltaan yli kilometrin etäisyydelle Louevaaran Natura 2000-alueesta. Yhtiö otaksuu sekä alueella aiemmin tehtyjen Geologian tutkimuskeskuksen ja Outokumpu Oy:n että yhtiön suorittamien tutkimusten perusteella alueella olevan kultaa (Au), kobolttia (Co), kuparia (Cu) ja hopeaa (Ag).

Päätökseen sisältyvät muun muassa seuraavat lupamääräykset:

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi ottaen huomioon kohteella tehdyt aikaisemmat tutkimukset. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

(--)

3. Määräys jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle

Kun malminetsintälupa on rauennut osittain, kokonaan tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on raukeavilta alueilta;

- 1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

(--)

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1–3) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on silti aina velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

(--)

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Malminetsintäluvalla ML2014:0077 määrätään lupakohtainen 3 000 euron suuruinen vakuus. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu malminetsintäalueilla suoritetun valvontatyön kautta saatuihin havaintoihin. Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvan vahingon suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomaisen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofysikaaliset- ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto tai tutkimusojat eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot. Luvassa on kielletty luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien vahingoittaminen tai vaarantaminen. Mikäli alueella on sellaisia, niitä varten on annettu tarkat rajoitukset. Lähtökohtaisesti luvanhaltijan urakoitsijoilla on erillinen vastuuvakuutus tutkimustoimissa aiheutuneita ennakoimattomia vahinkoja varten. Kaivosviranomaisen harkitsee luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaustoimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 m³/vrk, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2. luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareivät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnistet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintäalueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Kaivoslaki (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Vaikka malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla

tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina.

(--)

Alueella on puron- ja noronvarsimetsiä, reheviä soita, suon metsäsaarekkeita, kuruja, kallioita ja karuja soita. Tämä tulee huomioida siten, ettei tutkimustoiminnalla ole heikentäviä vaikutuksia ko. luontokohteisiin ja lajien elinympäristöihin. Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Alueelta tunnetaan myös metsälain 10 §:ssä mainittuja kohteita, jotka tulee huomioida tutkimustoiminnassa. Lupa-alueella voi olla luonnontilaisia tai luonnontilaisten kaltaisia lähteitä. Niiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty ja niiden läheisyydessä toimimiseen on jätettävä riittävä suojaetäisyys.

Lupa-alueella esiintyy uhanalaisia lettotyyppejä. Lupamääräyksen 1 kohdassa 3 on sallittu myös 3 tutkimuskaivannot ja tutkimusojat, mutta suoluonto- tai uhanalaisilla luontotyypeillä ei sallita tutkimuskaivantoja tai tutkimusojia. Mahdolliset kallioperäkairaukset on suoritettava suoalueilla ainoastaan lumipeitteisenä aikana maaperän ollessa roudassa, jolloin vaikutukset luontotyypeihin eivät ole merkittäviä. Luvassa sallitut malminetsintämenetelmät eivät ole uhkatekijä tai ollut uhanalaistumisen syy luontotyypeille. Mahdollisiin rauhoitettuihin kasvilajeihin tulee lisäksi jättää noin 20 metrin suojavyöhyke. (--)

Lupa-alueella on rauhoitetun, uhanalaisen ja sensitiivisen kasvilajin esiintymiä (LsL 9/2023 74 §:n). Rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Esiintymä tulee huomioida tutkimustoiminnassa siten, ettei toiminta vahingoita tai vaaranna esiintymiä. Kasvilajin esiintymään tulee jättää noin 30 metrin suojavyöhyke.

Malminetsintäalueella saattaa olla uhanalaisen suuren petolinnun pesäreviiri. Mikäli pesän todetaan olevan käytössä, petolinnun tahallinen häiritseminen, erityisesti lisääntymisaikana (15.2.-31.7. välisenä aikana, pesimäpaikan ympärillä 1 100 metrin suojavyöhyke), tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. Suuren petolinnun pesäpuu, jossa oleva pesä on säännöllisessä käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu. Luvansaaja voi tarkistaa pesäreviirin ajantasaisen tilanteen ja sijainnin Metsähallituksen Lapin luontopalveluilta.

Alueella esiintyy myös silmällä pidettäviä lajeja, kuten mm. silomunuaisjäkäli ja punakarakääpä. Vaikka silmälläpidettävien lajien turvaaminen on vapaaehtoista, eikä silmälläpidettävät lajit täytä varsinaisen uhanalaisuuden kriteerejä, silmälläpidettävien lajien esiintymien vahingoittamista tulee välttää tutkimuksissa.

Lupa-alueella saattaa olla rauhoitetun viitasammakon esiintymispaikkoja (luontodirektiivi (92/43/ETY) liite IV(a), ja LsL 9/2023 70 §:n). Maahan kajoavilla tutkimuksilla ei saa vaarantaa lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Malminetsintäalue sijaitsee osin Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevalla ”Kuusilampi” nimisellä alueella. Suojelutarkoituksiin hankitun kiinteistön suojelutavoitteita ei saa vaarantaa tutkimustoiminnalla. Tutkimusojien kaivaminen ei ole sallittua kyseisellä alueella.

(--)

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Lapin ELY-keskukselle, Metsähallitukselle ja Lapin maakuntamuseolle.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 §, VNa (391/2012) 2 §.

Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen on sulanmaan aikana pyrittävä suunnittelemaan niin, että luontaisia aukkopaikkoja ja olemassa olevia uria käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee ensisijaisesti välttää sulanmaan aikana.

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että tutkimukset tai liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja (suot), tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt. Tutkimusmontut ja kuopat tulee merkitä huomiokepein sekä luiskata loivareunaisiksi päistään niiden ollessa auki ja sisältävän putoamisvaaran. Tutkimusten päätyttyä tutkimusmontut, -kuopat ja -ojat on täytettävä ja maisemoitava.

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;

- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 11 §: ään.

(--)

Omaehtoisina toimenpiteinään luvanhakija on esittänyt muun muassa seuraavia lieventäviä ja ympäristöä huomioivia toimenpiteitä rajoittamalla metsätalousmaalla lähtökohtaisesti sallittuja toimia. Koska toiminnanharjoittaja on niitä itse ehdottanut, Tukes kirjaa ne lupamääräykseen:

- Luvanhaltija ei suorita luvan aikana koelouhintaa tai RC-porausta
- Kallioperäkairauksissa käytetään veden suljettua kiertoa ja poraussoijan talteenottoa lähtökohtaisesti aina
- Pienvedet ja lähteet huomioidaan suojavyöhykkein
- Arvokkaat lajiesiintymät ja luontokohteet huomioidaan reittien suunnittelussa vähintään 10 metrin suojavyöhykkein, koneellisen näytteenoton yhteydessä vähintään 20 metrin suojavyöhykkein
- Yhtiö käyttää kaikilla Ylitornion ja Rovaniemen alueen tutkimuskohteillaan maksimissaan kahdeksaa (8) kairauslaitteistoa samanaikaisesti
- Yhtiö ei toteuta koneellista malminetsintää lähellä Natura-alueiden rajoja linnuston pesimäaikana 1.5.-31.7. Natura-alueisiin jätetään vähintään 100 metrin suojavyöhyke kyseisenä aikana.
- Samaa toimintaperiaatetta noudatetaan saukon pesintäaikana 1.5.-31.7. välisenä aikana hakemusalueen virtavesien ja pienvesien osalta
- Tutkimusojia tai tutkimusmonttuja ei tehdä 100 metrin suojavyöhykkeellä Natura-alueisiin nähden.

(--)

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on ensisijaisesti kumottava ja yhtiön lupahakemus hylättävä. Toissijaisesti asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi siten, että lupakäsittelyssä toimitaan valituksessa tarkemmin yksilöidyin ehdoin.

Perustelut

Lupapäätös on Euroopan unionin oikeuden, Euroopan unionin perusoikeuskirjan, kaivannaisjäteasetuksen, YVA- ja kaivannaisjätedirektiivien, perustuslain, kaivoslain, vesilain ja hallintolain vastainen eikä Århusin sopimuksen mukaisia velvoitteita ole noudatettu.

Lupahakemuksen kuulutusmenettely on ollut puutteellinen. Tukes on kuuluttanut puutteellisen lupahakemuksen eikä kuulutusasiakirjoissa ole ollut tarpeellisia selvityksiä. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ei ole

kuulutettu. Lupahakemuksessa ja sen täydennyksissä ei ole esitetty riittäviä selvityksiä nyt puheena olevan hankkeen ja yhtiön muiden hakemusten muodostaman hankekokonaisuuden syväkairausten ympäristö- ja vesistövaikutuksista. Lupahakemus ei myöskään ole sisältänyt riittäviä selvityksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavia määräyksiä koskevien lausuntojen hankkimiseksi eikä asiakirjoja, joilla varmennetaan hakemuksessa esitettyjen tietojen sekä säädettyjen vaatimusten huomioon ottaminen. Tukes ei siten ole kuulutuksessaan esittänyt sellaista lainmukaista riittäviin selvityksiin perustuvaa kuulemispyyntöä, jonka perusteella asianosaiset, osallisyhteisöt ja lausunnonantajat olisivat voineet antaa perustellut kannanottonsa ja lausuntonsa lupaharkinnassa käytettäväksi.

Lupapäätös perustuu puutteelliseen selvitykseen ja riittämättömiin lausuntoihin. Tarpeellista ja luotettavaa selvitystä toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ei ole esitetty. Tutkimusaikataulua ei ole esitetty ja tutkimussuunnitelmassa esitetty alue on erilainen kuin lupahakemuksessa. Kallioperään sisältyviä haitallisia mineraaleja ja alkuaineita ei ole selvitetty eikä niistä aiheutuvia haittoja ole arvioitu. Kallioperään sisältyvää urania, sen tytärnuklideja ja muita haitallisia mineraaleja eikä niihin kohdistuvien toimenpiteiden ympäristö- ja vesistövaikutuksia ole selvitetty ja arvioitu. Syväkairausten ympäristö-, vesistö- ja luontovaikutuksia ei ole selvitetty ja arvioitu YVA-direktiivin velvoitteiden mukaisesti taikka pyydetty ympäristöviranomaisen lausuntoa. Syväkairausten yksityiskohtaisia kohdentumisia, määriä ja syvyyksiä ei ole yksilöity asiakirjoissa taikka lupapäätöksessä. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset -hakemusta ei ole esitetty. Nyt puheena olevan hakemuksen ja muiden hakemusten muodostaman hankekokonaisuuden yhteisiä ympäristö- ja vesistövaikutuksia Tornionjoen alueelle ja Louejoen vesistölle ei ole selvitetty ja arvioitu. Luvamukaisen toiminnan vaikutuksia pohjavedelle ei ole selvitetty eikä huomioitu lupamääräyksissä. Myöskään oikeuksia vedenottoon ei ole huomioitu vesilain edellyttämällä tavalla. Asiassa olisi tullut tehdä Natura-arviointi sen selvittämiseksi, ettei toiminnasta aiheudu luonnonsuojelulain 34 §:ssä tarkoitettua kiellettyä heikennystä. Riittäviä tietoja kaivannaisjätteen syntymisestä ja määristä ei ole esitetty. Edellä lausutun osalta on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksen KHO 2024:97. Kairausjätteen ympäristöominaisuuksia ei ole selvitetty taikka arvioitu kairausjätteen ympäristöominaisuuksien selvittämisen tarpeellisuutta.

Lupamääräykset ovat puutteelliset. Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset on annettu riittämättömien selvitysten ja lausuntojen perusteella. Toiminnan jälkihoitosuunnitelmat ovat puutteelliset. Niistä puuttuvat selvitykset tarvittavista jälkihoitotoimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Jälkihoitomääräykset ja jälkihoitovelvoitteiden turvaamiseksi tarvittava vakuus on määritetty riittämättömien selvitysten perusteella. Lupamääräyksissä ei ole annettu määräyksiä sallitun vedenoton kokonaismäärästä ja vedenottoaikoista eikä vedenottoa koskevien määräysten osalta ole huomioitu pienvesistöjä suoja-alueineen sekä noroja ja puroja. Tukes on ylittänyt harkintavaltansa määrittäessään vakuuden hankkimatta

niiden antamiseksi tarvittavia tarpeellisia tietoja ja selvityksiä ja perustaen lupamääräykset vapaaseen harkintaansa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Tukes on lausunnossaan vaatinut valituksen hylkäämistä. Valitus on jätettävä tutkimatta Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry:n ja Ylitornion-Pellon Luonto ry:n tekemänä sekä valituksen vaatimuksen 2.2. osalta. Valittajat on velvoitettava korvaamaan Tukesin oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa.

Yhtiö on selityksessään vaatinut valituksen hylkäämistä. Valittajat on velvoitettava korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa.

Valittajat ovat vastaselityksessään vaatineet Tukesin ja yhtiön oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevien vaatimusten hylkäämistä.

Tukes on antanut lausunnon valittajien vastaselityksen johdosta.

Yhtiö on antanut selityksen Tukesin lausunnon ja valittajien vastaselityksen johdosta. Valittajat on velvoitettava korvaamaan yhtiölle asian käsittelystä hallinto-oikeudessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut yhteensä 3 322,44 eurolla.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen Tukesin lausunnon ja yhtiön selityksen johdosta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry:n ja Ylitornion-Pellon Luonto ry:n tekemänä.

Hallinto-oikeus on tutkinut valituksen Rajat Lapin kaivoksille ry:n tekemänä.

Hallinto-oikeus hylkää Tukesin vaatimuksen valituksen kohdan 2.2. tutkimatta jättämisestä.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus yhtiön oikeudenkäyntikuluvaatimuksen enemmälti hyläten velvoittaa valittajat korvaamaan yhteisvastuullisesti yhtiön oikeudenkäyntikulut 500 eurolla.

Hallinto-oikeus hylkää Tukesin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan valituksessa on ilmoitettava, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Kaivoslain 165 §:n 1 momentissa säädetään niistä tahoista, joilla on oikeus hakea muutosta malminetsintä lupaa koskevaan päätökseen. Hallinto-oikeus on valittajien valitusoikeuden selvittämiseksi varannut valittajille tilaisuuden täydentää valitusta esittämällä selvitystä siitä, millä kaivoslain 165 §:n 1 momentissa mainitulla perusteella valittajat katsovat, että niillä on valitusoikeus nyt puheena olevasta päätöksestä. Selvitys on tullut antaa jokaisen yhdistyksen osalta erikseen. Lisäksi valittajia on pyydetty toimittamaan yhdistysten säännöt. Täydennys on pyydetty toimittamaan uhalla, että valitus voidaan jättää tutkimatta, mikäli pyydettyjä selvityksiä ei ole toimitettu hallinto-oikeudelle määräajassa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valitus on jäänyt puutteelliseksi, vaikka valittajalle on varattu tilaisuus sen täydentämiseen.

Kun Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja Ylitornion-Pellon Luonto ry eivät ole varatusta tilaisuudesta huolimatta toimittaneet selvitystä valitusoikeudestaan eivätkä yhdistysten sääntöjä, joiden perusteella yhdistysten tarkoitusta ja siten kaivoslain 165 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valitusoikeutta arvioidaan, valitus on mainittujen yhdistysten osalta jäänyt niin puutteelliseksi, ettei sen käsittelylle niiden tekemänä ole edellytyksiä. Tämän vuoksi hallinto-oikeus jättää valituksen Lapin piiri ry:n ja Ylitornion-Pellon Luonto ry:n tekemänä tutkimatta.

Tukesin vaatimus valituksen kohdan 2.2. tutkimatta jättämisestä

Tukes on vaatinut hallinto-oikeutta jättämään valituksen tutkimatta sen kohdassa 2.2. esitetyn vaatimuksen osalta, koska sen perusteita ei ole ilmoitettu oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti.

Valituksen kohdassa 2.2. on perusteltu valituksessa esitettyjä vaatimuksia sillä, että kallioperään sisältyviä haitallisia raskasmineraaleja ei ole selvitetty, eikä kallioperään sisältyvään uraaniin kohdistuvien toimenpiteiden ympäristö- ja vesistövaikutuksia ole selvitetty ja arvioitu. Hallinto-oikeus toteaa, että kohdassa on kysymys vaatimusten perustelusta eikä asiassa esitetystä vaatimuksesta. Edellä lausuttu huomioon ottaen, hallinto-oikeus hylkää Tukesin vaatimuksen valituksen kohdan 2.2. tutkimatta jättämisestä.

Lupamenettelyä koskevat valitusperusteet

Kaivoslain 40 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Kaivoslain 40 §:n 2 momentin mukaan kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 26 §:n mukaan kaivoslain 40 §:ssä tarkoitettu kuulutuksesta tulee käydä ilmi ainakin: 1) hakijan nimi; 2) kuvaus hakemuksen mukaisen toiminnan laadusta, kestosta ja laajuudesta; 3) tieto alueesta, jolla hakemuksen mukaista toimintaa suoritettaisiin; 4) tieto hakemusasiakirjojen nähtävillä pidosta; 5) tieto muistutusten ja mielipiteiden jättämiseksi; 6) tieto mahdollisesta julkisesta kuulemistilaisuudesta.

Asiakirjoista ilmenee, että Tukes on kaivoslain 40 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla 15.6.2023 julkaistulla julkisella kuulutuksella tiedottanut yhtiön malminetsintälupahakemuksesta Rovaniemen kaupungin, Ylitornion kunnan ja Tukesin verkkosivuilla. Kuulutuksesta ja kuulutuksen liitteenä olleesta yhtiön lupahakemuksesta ja malminetsintäaluetta koskevasta tutkimussuunnitelmasta on käynyt ilmi valtioneuvoston kaivostoiminnasta antaman asetuksen (391/2012) 26 §:ssä edellytetyt kuulutuksen sisällöllisiä vähimmäisvaatimuksia koskevat tiedot sekä yleisellä tasolla harjoitettavaa toimintaa, sen ympäristövaikutuksia ja alueen ympäristöolosuhteita koskevat tiedot. Kuulutetusta lupahakemuksesta ilmenee, että yhtiö on lupahakemuksessaan viitannut kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta Kuusivaara-Onkirova -nimisen malmietsintäalueen jätehuoltosuunnitelmaan. Tukesin valittajien vastaselityksen johdosta antamasta lausunnosta käy ilmi, että jätehuoltosuunnitelma on toimitettu Tukesille, mutta se ei ole ollut nähtävillä kuulutusasiakirjoissa.

Hallinto-oikeus toteaa, että Tukes on menetellyt hakemuksen kuuluttamisessa virheellisesti siltä osin, kuin Tukesille toimitettua kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ei ole pidetty kaivoslain 40 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla nähtävillä vähintään 30 päivän ajan Tukesin verkkosivuilla. Nähtävillä olleessa yhtiön lupahakemuksen kohdassa 4.2. (Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma) on kuitenkin viitattu hakemukseen liitettyyn jätehuoltosuunnitelmaan. Tähän nähden valittajalla on ollut hakemuksen johdosta tieto siitä, että Tukesille on toimitettu myös jätehuoltosuunnitelma. Valittajalla on ollut mahdollisuus pyytää Tukesia toimittamaan mainittu suunnitelma, vaikka se ei olekaan ollut kuulutusasiakirjoissa. Näin ollen ainoastaan sen, ettei kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ole ollut kaivoslain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla nähtävillä, ei voida katsoa estäneen valittajaa saamasta riittäviä tietoja ja osallistumasta ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Kun otetaan huomioon edellä lausuttu ja se, ettei asiassa muutoin ole ilmennyt Tukesin

toimineen kaivoslain 40 §:n vastaisesti kuuluttaessaan lupahakemuksen ja edelleen se, että kuulutusasiakirjoista on muutoin ilmennyt toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät tiedot asianmukaisten vaikuttamismahdollisuuksien varaamisen kannalta, hallinto-oikeus katsoo, ettei valituksenalaista päätöstä ole syytä kumota ainoastaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman nähtävänä pitämistä koskevan virheellisyys vuoksi.

Siltä osin kuin valittaja on vedonnut eri malminetsintäalueiden yhteisvaikutuksia koskevien selvitysten puuttumiseen kuulutusasiakirjoista, hallinto-oikeus toteaa, että malminetsinnästä aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat lähtökohtaisesti kulloisellekin malminetsintäalueelle. Hakemuksen mukaisesta toiminnasta ei sen laatu ja laajuus huomioon ottaen aiheudu sellaisia yhteisvaikutuksia, joiden vuoksi nyt kysymyksessä olevan malminetsintäalueen läheisyydessä sijaitsevia malminetsintäalueita koskevien tietojen ilmeneminen kuulutuksesta olisi ollut riittävän tiedonsaannin kannalta välttämätöntä.

Lupapäätöksen lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet

Asiassa saatu selvitys

Kuusivaara-niminen kahdesta toisistaan erillisestä alueesta muodostuva malminetsintäalue sijaitsee Rovaniemen kaupungissa maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ja on pinta-alaltaan noin 595 hehtaaria. Alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, jossa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Alueella on vireillä Rajapalojen kaivosalueen vaihemaakuntakaava. Alue sijoittuu länsiosaltaan lähelle Mustiaapa-Kaattajärvi Natura 2000-alueita ja itäosaltaan yli kilometrin etäisyydelle Louevaaran Natura 2000-alueesta.

Yhtiö on toimittanut Tukesille malminetsintäluvan edellytysten selvittämiseksi malminetsintälupahakemuksen, johon on liitetty malminetsintäaluetta koskeva tutkimussuunnitelma ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Tutkimussuunnitelman mukaan alueella on tarkoitus tehdä maaperägeologisia, geofysikaalisia ja malmi- ja kallioperägeologisia tutkimuksia käyttäen tutkimusmenetelminä geokemiallista moreeninäytteenottoa, tutkimuskaivantoja- ja oja, geofysikaalisia maapintamittauksia, pohjamoreeni- ja kalliopintänäytteenottoa, syväkairauksia, koelouhintaa ja RC-koeporausta. Yhtiö on sittemmin muuttanut hakemustaan ja ilmoittanut, että se ei hae lupaa koelouhinnalle ja RC-poraukselle. Tutkimuskaivantojen ja -ojien tekemiseen tarvitaan kaivinkone ja vesisäiliöllä varustettu tela- tai pyöräalustainen pesuysikkö. Moreenikerrosten pohjaosista tapahtuvassa näytteenotossa tarvitaan tela-alustaista näytteenottolaitetta. Tutkimuskaivantoja tehdään tutkimusten eri vaiheissa malmiesiintymien paikallistamiseksi.

Maaperägeologisia tutkimuksia tehdään ennen mahdollisia syväkairauksia. Syväkairausten kohdentaminen ja määrä riippuu muiden tutkimusten

tuloksista. Kairausta oletetaan tarvittavan tuhansia metrejä ja mahdollisesti kymmeniä kilometrejä. Tutkimuksia tehdään usean vuoden aikana. Kevyestä moreeni- ja pintanäytteenotosta maastoon ja kasvillisuuteen syntyvät jäljet häviävät 1-2 vuoden kuluessa. Kairausyksikön siirtämisessä saattaa syntyä jälkiä maastoon erityisesti kesällä. Koneiden kulkureiteiltä ja tutkimuskaivantojen tieltä voidaan joutua kaatamaan puita. Kaivinkoneavusteisissa tutkimuksissa maastoon jää jälkiä, joiden korjaantuminen voi kestää vuosia. Tutkimusten jälkeen tutkimuskaivannot täytetään ja maisemoidaan alkuperäiseen kerrosjärjestykseen ja istutetaan maanomistajan ohjeiden mukaisesti uusi puusto.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta hakemuksessa on viitattu Kuusivaara-Onkirova-nimisen malminetsintäalueen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaan. Syväkairausten osalta on todettu, että kairanrei'istä mahdollisesti maan pinnalle nouseva kairaussoija häviää muutamassa kuukaudessa maapeitteisiin. Kallioperän eheydestä riippuu, kuinka paljon kairaussoijaa nousee maanpinnalle. Joskus kaikki kairaussoija jää kallioperän rakoihin ja toisinaan sitä voi nousta maanpinnalle paljonkin. Maanpinnalle nouseva kairaussoija kerätään talteen vesistöjen läheisyydessä kairattaessa ja muissa kairauskohteissa tarvittaessa, ja toimitetaan asianmukaiselle jätteenkäsittelylaitokselle.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY-keskus) 20.7.2023 antaman lausunnon mukaan hakemusalueella ei ole luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien alueita, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, valtakunnallisesti arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia, moreenimuodostumia, kallioalueita tai kivikoita. Hakemusalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Hakemusalue sijoittuu Mustiaapa-Kaattasjärven Natura 2000-alueen (FI1301301) ja Louevaaran Natura 2000-alueen (FI1301306) läheisyyteen.

ELY-keskus on hakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa edellyttänyt yhtiötä joko täydentämään lupahakemustaan selvittämällä vaikutukset Mustiaapa-Kaattasjärven ja Louevaaran Natura-alueiden suojelun perusteina oleviin lajeihin ja luontotyyppeihin, tekemään Natura-arvioinnin tai rajaamaan malminetsintäaluetta niin, että vaikutukset mainituille Natura-alueille voidaan sillä perusteella sulkea pois. ELY-keskus on lisäksi esittänyt lausunnossaan muun muassa seuraavia seikkoja lupamääräyksissä huomioitavaksi: Lähteistä ei saa ottaa kairausvettä ja niihin tulee pitää kaikessa maahan kajoavassa toiminnassa suojaetäisyyttä vähintään 30 metriä lähteikön reunasta lukien. Kairausvedenottoa ei tule tehdä pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä. Kairaussoija ei saa päästä valumaan puroihin ja vesistöihin eikä muukaan koneellinen tutkimustoiminta ja liikkuminen saa aiheuttaa kuormitusta vesistöihin. Letoilla kairaamisesta tulee pidättäytyä tai kartoittaa näiden alueiden luonnonsuojelulla rauhoitettu lajisto ennen kairauksia. Luontodirektiivin liitteen IV mukaisten tiukasti suojeltujen kasvilajien suojavyöhyke on 30 metriä esiintymän reunasta lukien ja kansallisesti rauhoitettujen 20 metriä esiintymän reunasta lukien eikä suojavyöhykkeellä saa tehdä maahan kajoavia tutkimuksia. Suoalueilla tehtävä iskuporaus,

syväkairaus, tutkimuskaivannon sekä koelouhinnan koneellinen työvaihe tulee tehdä maan ollessa roudassa ja lumipeitteinen. Malminetsintätoiminnan kairausjäljet, koemontut ja liikkumisen aiheuttamat jäljet malminetsintäalueella tulee saattaa mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan etsintätoiminnan päättyessä alueella. Kairauksen jälkeen tulee varmistaa, ettei kairanrei'istä nouse pohjavettä maanpinnalle. Tarvittaessa kairanreiät on tulpattava ja maahan jätettävät maaputket on katkaistava läheltä maanpintaa. ELY-keskus on suositellut kairauksessa käytettävän myös pohjavesialueen ulkopuolella suljettua veden kiertoa ja soijan talteenottoa sekä maahan kajoavien toimenpiteiden tekemistä suoalueilla maan ollessa roudassa ja lumipeitteinen.

ELY-keskus on 30.11.2023 yhtiön selityksen johdosta antamassa vastauksessa viitannut yhtiön antamaan selitykseen katsoen, että yhtiön selityksessään esittämät seikat riittävät varmistamaan, ettei suunniteltu malminetsintätoiminta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi sanotut Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, ja ettei Natura-arviointi tämän vuoksi ole tarpeen kummankaan Natura-alueen osalta. ELY-keskus on vastauksessaan todennut, että yhtiön esittämä päivitys lupahakemukseen sekä tarkennettu toiminnan kuvaus on huomioitava lupapäätöksessä. ELY-keskuksen mukaan edellä mainitulla tavalla toimimalla voidaan varmistua, ettei merkittävä heikentymistä tapahdu Mustiaapa-Kaattasjärven ja Louevaaran Natura-alueiden suojelun perusteena oleville lajeille, luontotyypeille tai alueen eheydelle yhteisvaikutukset huomioiden.

Metsähallitus on lupahakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa todennut muun ohella, että hakemusalueen eteläosassa sijaitsevan Kuusilampi-nimisen luonnonsuojelunalueeksi varatulla alueella ei tule sallia tutkimuskaivantojen- ja ojien tekemistä. Alueella mahdollisesti tehtävät syväkairaukset on toteutettava talvella maan ollessa jäässä ja lumipeitteinen ja syväkairauksissa tulee käyttää soijan talteenottoa.

Oikeudellinen arviointi

Kysymystä siitä, voidaanko malminetsintälupa myöntää, arvioidaan kaivoslaissa säädettyjen edellytysten ja esteiden perusteella. Kaivoslain 45 §:n mukaisesti lupa on myönnettävä, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä.

Malminetsintäluvassa sallitun malminetsinnän osalta hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksessä olevissa malminetsintämenetelmissä on sinänsä kysymys ympäristövaikutuksiltaan pienimuotoisesta toiminnasta. Toiminta on luonteeltaan paikallista ja ajalliselta kestoaltaan rajallista. Malminetsintäluvassa sallitusta malminetsinnästä ei aiheudu sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden vuoksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen olisi ollut tämän lupa-asian yhteydessä

tarpeen. Malminetsintälupaa myönnettäessä on kuitenkin tullut varmistua siitä, ettei malminetsintäluvan myöntämiselle ole ollut kaivoslain 46 §:n 1 momentissa (621/2011) tarkoitettuja esteitä, eikä malminetsinnästä aiheudu kaivoslain 11 §:n (621/2011) 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia, kuten merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa taikka harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista. Näiden seikkojen arvioimiseksi malminetsintälupahakemuksessa on tullut esittää muun ohella kaivoslain 34 §:n 2 momentin (259/2017 ja 578/2019) ja 3 momentin (259/2017 ja 37/2023) mukainen lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys kyseisissä momenteissa mainituista seikoista, kuten hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen käyttöä koskevista rajoituksista, toimintaa koskevista suunnitelmista sekä toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Kaivoslaissa edellytetyn kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta hallinto-oikeus toteaa, että yhtiö on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassaan kuvannut sekä kairaussoijan syntymiseen vaikuttavia tekijöitä ja kairaussoijan käsittelyä todeten muun muassa, että maanpinnalle nouseva kairaussoija kerätään talteen vesistöjen läheisyydessä kairattaessa ja muissa kairauskohteissa tarvittaessa, ja toimitetaan asianmukaiselle jätteenkäsittelylaitokselle. Yhtiö on lisäksi ELY-keskuksen lausunnon johdosta antamassaan selityksessä tarkentanut kairausjätteen käsittelyä koskevia suunnitelmiaan ilmoittamalla, että sen toteuttamisessa kairauksissa kairaussoija otetaan talteen lähtökohtaisesti aina. Yhtiön jätehuoltosuunnitelmasta ja selityksestä ilmenevät tiedot huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että yhtiö on esittänyt lupahakemuksen ratkaisemiseksi riittävät tiedot kaivannaisjätteen osalta. Tukes on lupamääräyksessä 9 määrännyt yhtiön huolehtimaan siitä, että kiintoainesta ei päädy pintavesiin eri tutkimusvaiheissa sekä velvoittanut yhtiötä käyttämään kallioperäkairauksissa suljettua veden kiertoa ja poraussoijan talteenottoa lähtökohtaisesti aina. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon, että luonnonsuojelulaissa tarkoitettut erityisesti suojeltavat kohteet on rajattu suojavyöhykkein toiminnan ulkopuolelle, eikä alue sijaitse pohjavesialueella, kaivannaisjätteen osalta on näissä oloissa annettu riittävät lupamääräykset.

Valituksessa on vedottu siihen, että asiassa on tullut tehdä Natura-arviointi sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu luonnonsuojelulaissa tarkoitettua kiellettyä heikennystä. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että ELY-keskus on yhtiön selityksen johdosta antamassaan vastauksessa katsonut yhtiön selvityksen, hakemuksen muutoksen ja suunniteltua toimintaa koskevien tarkennusten johdosta, että Natura-arvioinnin tekeminen ei ole tarpeen kummankaan Natura-alueen osalta.

Valittaja on vedonnut edelleen siihen, että lupapäätös perustuu puutteelliseen selvitykseen. Siltä osin kuin valittaja on todennut, että haitallisista mineraaleista ja alkuaineista, kuten uraanista, eikä niistä aiheutuvista haitoista ole esitetty riittävää selvitystä, hallinto-oikeus toteaa, ettei asiassa ole valituksen tai yhtiön hakemuksen johdosta annettujen lausuntojen perusteella

ilmennyt, että malminetsintäalueella olisi sellaisia haitallisia mineraaleja, joiden esiintymistä olisi ollut lupaharkinnan kannalta tarpeen selvittää. Yhtiö on tutkimussuunnitelmassaan kuvannut käyttämiänsä tutkimusten etenemistä ja tutkimusten eri vaiheissa käytettäviä tutkimusmenetelmiä. Syväkairausten osalta yhtiö on arvioinut alustavasti mahdollisesti tarvittavien syväkairausten määrää todeten, että syväkairausten määrä ja kohdentaminen on riippuvainen niitä edeltävien tutkimusten tuloksista. Yhtiön selvitys ja malminetsintätoiminnan luonne huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että tarkkaa tutkimussuunnitelmaa tarvittavien kairausreikien lukumäärästä ja paikantumisesta ei ole lupaa haettaessa mahdollista esittää. Yhtiön esittämää selvitystä tarpeellisten tutkimusten määrästä ja aikataulusta voidaan näissä olosuhteissa pitää riittävänä. Lupahakemuksen karttaliitteestä ilmenee, että tutkimussuunnitelmaan sisältyvään karttaan merkitty alue pitää sisällään lupahakemuksen kohteena olevan malminetsintäalueen. Asiassa ei ole muutoinkaan ilmennyt seikkoja, joiden perusteella olisi katsottava, että kaivoslain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisen lupaharkinnan kannalta tarpeellisten ja luotettavien selvitysten esittäminen olisi laiminlyöty. Yhtiön lupahakemus liiteasiakirjoineen ja hakemuksen käsittelyn aikana laatima selvitys on sisältänyt lupaharkinnan kannalta riittävän selvityksen kaivoslain 34 §:ssä tarkoitetuista seikoista.

Asiassa ei ole yhtiön hakemuksen johdosta annettujen lausuntojen perusteella tai muutenkaan ilmennyt, että malminetsintäluvan myöntämiselle olisi ollut kaivoslain 46 §:ssä mainittua estettä, jolloin malminetsintälupa on tullut myöntää. Lupamääräyksissä on otettu huomioon annetuissa lausunnoissa ja ELY-keskuksen yhtiön selityksen johdosta antamassa vastauksessa esiin tuotuihin suojeltaviin kohteisiin ja luonnonarvoihin liittyvät seikat. Siltä osin kuin valituksessa on vedottu vedenottoa koskevien lupamääräysten puuttumiseen, hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräyksissä on annettu veden enimmäiskäyttömäärää koskeva määräys. Lupa-alueella mahdollisesti olevien luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten lähteiden luonnontilan vaarantamien on kielletty eikä malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, kuten pohja- ja pintavesiolosuhteissa. Malminetsintäalueen sijainti, suunnitellun malminetsinnän laatu ja laajuus sekä annetut lupamääräykset huomioon ottaen malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ei voida valituksessa esitetyillä perusteilla katsoa aiheutuvan kaivoslain 11 §:n (621/2011) 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia. Toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen annettu lupamääräyksiä on pidettävä riittävänä.

Valittaja on vedonnut siihen, että Tukes on ylittänyt harkintavaltansa määrittämällä vakuuden riittämättömien selvitysten perusteella. Hallinto-oikeus on edellä katsonut, että malminetsintäluvan lupaharkinnassa on esitetty tarpeelliset selvitykset. Määrättävän vakuuden tarkoitus on varmistaa kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttäminen. Tukes on kaivoslain 109 §:n nojalla vakuutta määrätessään ottanut huomioon aikaisemmat valvontahavainnot malminetsinnästä aiheutuneiden vahinkojen suuruudesta, malminetsintäalueen olosuhteet, toiminnan laadun ja laajuuden sekä annetut

lupamääräykset. Nyt puheena oleva malminetsintäalue sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Asiassa ei ole annettujen lausuntojen perusteella tai muutoinkaan ilmennyt sellaisia malminetsintäalueeseen liittyviä erityispiirteitä, joiden perusteella vakuuden määrää ei alueen olosuhteet sekä luvan mahdollistaman etsintätoimien laatu ja laajuus huomioon ottaen olisi pidettävä riittävänä malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvan vahingon ja haitan sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että kaivoslaissa säädetty edellytykset malminetsintäluvan myöntämiseksi täyttyvät. Valituksen kohteena oleva päätös ei ole esitetyillä valitusperusteilla lainvastainen, eikä syytä päätöksen kumoamiseen ole.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle. Pykälän 3 momentin mukaan yksityinen asianosainen voidaan 1 ja 2 momentista poiketen velvoittaa korvaamaan viranomaisen oikeudenkäyntikuluja vain, jos yksityinen asianosainen on esittänyt ilmeisen perusteettoman vaatimuksen.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 97 §:n 2 momentin mukaan korvausta voidaan suorittaa myös oikeudenkäynnin osapuolelle oikeudenkäynnistä aiheutuneesta työstä.

Arvioitaessa sitä, onko valittajat velvoitettava korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikuluja, hallinto-oikeus on ottanut asiassa annetun ratkaisun lisäksi huomioon, että valituskirjelmä on sisältänyt paljon toistoa ja yleisluonteisia väitteitä. Kysymys ei ole myöskään ollut oikeuskäytäntö huomioon ottaen oikeudellisesti epäselvästä asiasta. Edellä lausuttu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, mikäli yhtiö joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa kokonaan vahinkonaan. Tähän nähden ja huomioon ottaen asian vaatimat kohtuulliset toimenpiteet hallinto-oikeus velvoittaa valittajat korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeuden kohtuulliseksi harkitsemalla määrällä edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Koska valittajien ei voida katsoa esittäneen edellä mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisen perusteetonta vaatimusta, Tukesin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kaivoslaki 13 § 3 mom
Hallintolaki 31 § 1 mom
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 65 §
Luonnonsuojelulaki (9/2023) 143 § 1 mom
Luontodirektiivi (92/43/ETY) 6 artikla 3 kohta
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 3 § 2 mom, 12 § ja 13 §

Muutoksenhaku

Tämä päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen antopäivä näkyy päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Laura Juntunen, Marja-Riitta Tuisku ja Anni Kontturi.

Esittelijä

Hanna-Leena Lakovaara

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittajien yhdyshenkilö Sisli Piisilä, sähköpostitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan yhdyshenkilön on tämän päätöksen vastaanotettuaan ilmoitettava sen tiedoksisaannista muille valittajille. Jos hän tämän laiminlyö hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin katsoen harkintaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa, josta valittajat vastaavat yhteisvastuullisesti

Jäljennös maksutta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, sähköpostitse

Mawson Oy:n edustaja Noora Ahola, sähköpostitse

Sähköpostitse Rovaniemen kaupunginhallitus, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin mukaisesti julkaistava viipymättä tieto tästä päätöksestä kuntalain 108 §:ssä säädettyinä kunnan ilmoituksena.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisäännistä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava
- sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen valituslupahakemuksineen voi toimittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Jos valituksen valituslupahakemuksineen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisen päivän aikana. Muutoin kuin sähköisenä asiakirjana toimitettavan valituksen valituslupahakemuksineen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
00130 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)

Valituslupa, julkinen kuulutus